

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om utvidgning av Helvetinjärvi nationalpark

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Propositionen syftar till att Helvetinjärvi nationalpark, som inrättades år 1982, skall utvidgas genom att ca 1 250 hektar statsägd mark införlivas i nationalparken. Det gäller huvudsakligen så kallad gammal statsägd mark. Smärre områden har i tiden förvärvats till staten för naturskyddsändamål. Helvetinjärvi nationalpark och de områden som före-

slås bli införlivade i den ingår i statsrådets beslut om Finlands förslag till nätverket Natura 2000. Den totala arealen av Helvetinjärvi nationalpark uppgår efter utvidgningen till ca 4 980 hektar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Helvetinjärvi nationalpark i Ruovesi kommun inrättades den 2 oktober 1981 genom lagen om avsättande av staten tillhöriga områden till nationalparker och naturparker (674/1981). Nationalparkens areal uppgick då till ca 2 100 ha. Senare har stora privatägda arealer förvärvats med tanke på nationalparken och först införlivats i parken genom miljöministeriets beslut (734/1987 och 384/1995), senare direkt med stöd av bemyndigande i naturvårdslag. För närvarande är nationalparkens areal ca 3 730 hektar. De områden som införlivas i parken är huvudsakligen så kallad gammal statsägd mark, som inte kan införlivas i parken med stöd av bemyndigandet i lagen.

År 1994 gjordes en internationell utvärdering av läget inom Finlands system med skyddsområden. Den är en del av handlingsprogrammet Parks for Life 1994 – 2002, som lagts upp för nationalparker och andra skyddsområden i Europa. Enligt utvärderingen var Finlands nätverk av nationalparker då relativt täckande vad antalet beträffar, men i södra Finland ansågs parkernas arealer alltför

små i relation till målen för skyddet, och gränsdragningen var i många fall otillfredsställande. Sedermera har behovet av utvidgning och avgränsningsfrågorna utretts i samband med nätverket Natura 2000, regionplanläggningen och generalplanläggningen samt i samband med Forststyrelsens områdesekologiska planering.

Utvidgningen av Helvetinjärvi nationalpark utreddes samtidigt som Finlands förslag till nätverket Natura 2000 till Europeiska gemenskapens kommission bereddes. De utvidgningar som ingår i förslaget ingår också i Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkände den 20 augusti 1998, och i kompletteringen av Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkände den 8 maj 2002. De områden som utvidgningen omfattar ingår som reserveringar för skyddsområden i regionplanen för Birkaland.

I detta nu finns inga andra detaljerade planer för ytterligare utvidgning av nationalparken. I statsrådets principbeslut den 23 oktober 2002 om en handlingsplan för att säkerställa biodiversiteten i skogarna i södra Finland, västra delen av Uleåborgs län och sydvästra delen av Lapplands län förutsätts dock

att Forststyrelsen mer effektivt beaktar den biologiska diversiteten och effektiviserar inventeringarna och skyddet av områden som har värde med tanke på naturskyddet, bland annat i sådana områden som gränsar till skyddsområdena. De områden som gränsar till Helvetinjärvi nationalpark är sannolikt sådana som avses i principbeslutet och som ännu inte har inventerats.

Helvetinjärvi nationalpark representerar den mest storslagna naturen i västra Finland. Dess kärnområde består av en ravin i nordvästlig-sydostlig riktning, där bland annat de välkända förkastningssjöarna Iso-Helvetinjärvi och Kovero ligger. Omkring dalarna utbreder sig vidsträckt ödemarkliknande skogar. Den form som parken nu har är emellertid inte tillfredsställande.

De områden med vilka parken föreslås bli utvidgad representerar huvudsakligen den boreala skogsnaturen. I många delar har skogsbruk idkats, och därför representerar de olika utvecklingsstadier. I utvidgningsområdet finns inte lika mycket stränder som i den befintliga nationalparken, men vissa gölar ligger dock innanför gränserna. Då parken utvidgas får den en mer sammanhängande och enhetlig form. Samtidigt kan skogarna och vattnen i området bättre skyddas permanent.

Genom att parken utvidgas fullgör Finland bättre sina skyldigheter som medlem i Europeiska gemenskapen i samband med att gemenskapens nätverk Natura 2000 inrättas. Nationalparken jämte de områden med vilka parken utvidgas har föreslagits för Europeiska gemenskapernas kommission som ett SCI-område enligt rådets direktiv 92/32/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, nedan habitatdirektivet (*FI0341003 Helvetinjärvi*). Där förekommer sammanlagt nio naturtyper som avses i habitatdirektivets bilaga I, och av de djurarter som nämns i dess bilaga II flygekorren. Där påträffas dessutom tolv fågelarter som nämns i bilaga I till rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, även om området inte har anmälts till kommissionen som ett SPA-område enligt fågeldirektivet.

De områden som utvidgningen gäller består till största delen av så kallad gammal statsägd mark i Forststyrelsens besittning,

som nu föreslås bli för att nå en bättre skyddshelhet införlivad i nationalparken. Dessutom omfattar parken vissa sådana områden som förvärvats för skyddsändamål och som inte införlivades i parken då beslutet att förvärva dem fattades.

Gränserna för de områden med vilka nationalparken utvidgas framgår i detalj av den karta som utgör bilaga till lagförslaget och till vilken hänvisas i 1 §.

Enligt övergångsbestämmelserna i 76 § 2 mom. i naturvårdslagen (1096/1996) har fridlysningsstadgandena och fridlysningsbestämmelserna för naturskyddsområden som inrättats innan lagen trädde i kraft förblivit gällande. Fridlysningsbestämmelserna för Helvetinjärvi nationalpark ingår i förordningen den 18 december 1981 om nationalparker och naturparker, som inrättats på staten tillhöriga områden (932/1981). Det finns inte behov av att ändra förordningen i detta sammanhang, och i fortsättningen gäller fridlysningsbestämmelserna i förordningen också de nu aktuella utvidgningsområdena. Hänvisningsstadgandet i lagförslaget 2 § anger detta.

2. Propositionens verkningar

Helvetinjärvi nationalpark är i Forststyrelsens besittning och vård. Också de områden som föreslås bli införlivade i parken är i Forststyrelsens besittning, vilket innebär att propositionen i praktiken inte har några verkningar i fråga om organisation.

Utvidgningen av nationalparken ökar inte nämnvärt behovet att planera användningen och skötseln av parken. Men utvidgningen ökar i viss mån behovet av serviceanläggningar och skötsel och föranleder behov av restaurering av de myrar och skogar som tjänat ekonomiska syften.

3. Beredningen av ärendet

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet.

Utlåtanden om propositionen har inhämtats av finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Forststyrelsen, Birkalands miljö-

central, Birkalands förbund, Ruovesi kommun samt Finlands Naturskyddsförbund r.f.

Remissinstanserna ställer sig i princip positiva till att nationalparken utvidgas. Jord- och skogsbruksministeriet anför i sitt utlåtande att bevarandet av naturvärdena i Natura 2000 -områden inte förutsätter förbud mot jakt i de områden med vilka nationalparken utvidgas.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om utvidgning av Helvetinjärvi nationalpark

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Utvidgning av nationalparken

Till Helvetinjärvi nationalpark, som inrättades genom lagen om avsättande av staten tillhöriga områden till nationalparker och naturparker (674/1981), fogas ca 1 250 hektar statsägd mark i Ruovesi kommun. Gränserna för de områden med vilka parken utvidgas har märkts ut med en röd linje på den karta som bifogats lagen.

2 §

Hänvisningsstadgande

Beträffande de områden som fogas till nationalparken enligt 1 mom. gäller vad som särskilt bestämts om Helvetinjärvi nationalpark och fridlysningen.

3 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 20 augusti 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jan-Erik Enestam*